

METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM
generálne riaditeľstvo
Ševčenkova 11, 850 05 Bratislava

Program kontinuálneho vzdelávania

Nové prístupy zamerané na posilňovanie komunikačných kompetencií vo vyučovaní slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre učiteľov primárneho vzdelávania základných škôl s vyučovacím jazykom maďarským

Mgr. Andrea Pálková
generálna riaditeľka
Metodicko-pedagogické centrum,
Bratislava

Názov vzdelávacieho programu:

Nové prístupy zamerané na posilňovanie komunikačných kompetencií vo vyučovaní slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre učiteľov primárneho vzdelávania základných škôl s vyučovacím jazykom maďarským

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Potreba zaradenia tohto vzdelávacieho programu vychádza svojimi cieľmi a obsahom zo skutočnosti, že dnešná doba vyžaduje od pedagógov zmenu prístupu k príprave a realizácii edukácie žiakov. Hlavný dôraz sa kladie na aktívnu činnosť žiaka, čo vyžaduje od pedagógov využívanie aktivizujúcich a motivujúcich metód. Podobné pokyny sú uvedené v Pedagogicko-organizačných pokynoch na školský rok 2018/2019, podľa ktorých v školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín treba uplatňovať model vyučovania slovenského jazyka formami a metódami vyučovania cudzích jazykov, aplikovať činnostne zameraný prístup k vyučovaniu a učeniu sa cudzích jazykov a venovať pozornosť inovatívnym metódam a formám výučby s ohľadom na rôzne štýly učenia sa žiaka.

Absolvovaním vzdelávacieho programu si pedagogickí zamestnanci zdokonalia profesijné kompetencie potrebné na štandardný výkon pedagogickej činnosti, ktoré vychádzajú z inovovaného štátneho vzdelávacieho programu. Cieľom inovačného vzdelávania je oboznámiť účastníkov s inovačnými metódami – napr. hra ako motivačná didaktická metóda, tvorivé zážitkové metódy, inscenačné metódy, rolové úlohy vyplývajúce zo zážitkových možností žiakov atď. - a s formami výučby, prostredníctvom ktorých môžeme eliminovať memorovanie a podporovať vyučovanie slovenského jazyka založené na tréningu a rozvoji jazykových kompetencií.

Slovenský jazyk a slovenská literatúra (SJSJL) má v hierarchii učebných predmetov škôl s vyučovacím jazykom maďarským postavenie druhého jazyka (L2). Jeho špecifickosť určuje skutočnosť, že má štatút štátneho jazyka a je nástrojom dorozumievania sa občanov patriacich k národnostným menšinám s občanmi inej národnosti v Slovenskej republike. Preto je vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry v primárnom vzdelávaní v ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským (VJM) pre učiteľov mimoriadne náročná a zodpovedná úloha.

SJSJL je komplexný predmet, má zabezpečiť rozvoj ústnych rečovo-komunikatívnych zručností, ako aj základ a rozvoj písomných rečovo-komunikatívnych zručností žiakov. Hlavným cieľom na hodinách SJSJL je nadobúdať schopnosť komunikovať v cieľovom jazyku. Tento cieľ môžeme naplniť, ak u žiakov rozvíjame ich jazykové zručnosti, podporujeme vyjadrovanie vlastného názoru a vytvárame počas výučby také podmienky, ktoré simulujú reálne komunikačné situácie. Častým vytváraním takýchto situácií pomôžeme žiakom odbúrať prípadný blok z komunikácie v slovenskom jazyku a zvýšime ich šance na úspešné zvládnutie komunikácie v reálnych situáciách.

Aby učiteľ žiakov zaujal a udržal ich pozornosť, musí využívať nové, aktivizujúce metódy, postupy a formy práce i rozmanité pomôcky. Námety a aktivity vo vzdelávacom programe sú určené na posilňovanie kompetencií učiteľa v uvedených oblastiach.

Druh kontinuálneho vzdelávania: inováčné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania: kombinovaná (prezenčná a distančná)

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ:

Hlavným cieľom vzdelávacieho programu je inovácia, rozvíjanie a posilnenie metodologických poznatkov pedagogických zamestnancov, ktoré sú zamerané na posilnenie komunikačných kompetencií žiakov v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra v primárnom vzdelávaní základných škôl s vyučovacím jazykom maďarským.

Špecifické ciele:

- prehĺbiť znalosti o inováčné metódy a formy práce na vyučovacej hodine slovenský jazyk a slovenská literatúra s dôrazom na rozvoj jazykových komunikačných kompetencií v slovenskom jazyku,
- rozvíjať schopnosť stanoviť ciele produktívno-receptívneho (komunikatívneho) ovládania slovenského jazyka,
- prehĺbiť znalosti z metodológie vyučovania cudzích jazykov
- rozvíjať schopnosť aplikovať vybrané metódy a formy práce na rozvoj jazykových komunikačných kompetencií,
- prehĺbiť znalosti o učebných štýloch žiakov a ich zohľadnenie pri výbere vyučovacích metód a organizačných foriem práce,
- prehĺbiť schopnosť rozvíjať 4 zručnosti – čítanie s porozumením, počúvanie s porozumením, písanie, hovorenie
- prehĺbiť znalosti o didaktických hrách a o možnostiach ich využitia v rámci vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry,
- prehĺbiť znalosti o možnostiach využitia slovenskej detskej literatúry, detských ľudových hier a piesní na hodinách slovenského jazyka a slovenskej literatúry,
- rozvíjať schopnosť využívať webové sídla na skvalitnenie a zatriktívnenie učiva,
- rozvíjať schopnosť využívať interaktívne úlohy na zatriktívnenie a znázorňovanie učiva,
- posilniť komunikatívno-zážitkový model vyučovania slovenského jazyka,
- funkčne využiť praktické osvojovanie si slovenského jazyka v prirodzených rečových situáciách s prihliadnutím na vekové a intelektuálne schopnosti žiakov a na potreby každodenného života.

Obsah vzdelávacieho programu:

Modul 1 - Metodológia vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry		
Téma	Forma	Časový rozsah
- Stanovenie špecifických cieľov predmetu	Prezenčná/teoretická	1
- Učebné štýly žiakov	Prezenčná/teoretická	1

- Metodológia vyučovania cudzích jazykov - Inovatívne vyučovacie metódy vhodné na vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry	Prezenčná/teoretická	2
- Výber vyučovacích metód a organizačných foriem vzdelávania zohľadňujúcich učebné štýly žiakov	Prezenčná/praktická	2
Spolu	P/D	6/0

Modul 2 - Požiadavky základnej a vyššej úrovne rečových a komunikačných zručností žiakov		
Téma	Forma	Časový rozsah
- Fázy úvodného ústneho kurzu osvojenia si slovenského jazyka prostredníctvom audiovizuálno-orálnej metódy (vetné modely opakovaním, správnym napodobňovaním, doslovným reprodukováním a lexikálnym obmieňaním; rytmus, prízvuk, dôraz, melódia slovenského jazyka)	Prezenčná (teoretická/praktická)	4 (1/3)
Dištančná úloha č. 1: Praktické vyskúšanie audiovizuálno-orálnej metódy na vyučovacej hodine. Výstup dištančnej úlohy č. 1: Spracovaný návrh metodického postupu vyučovacej hodiny s využitím audiovizuálno-orálnej metódy - rozsah min. 1 normostrana, formát A4, elektronická forma (textový editor).	Dištančná	3
- Aplikácia elementárnych rečových zručností v analogických rečových situáciách	Prezenčná (teoretická/praktická)	2 (1/1)
- Aplikácia elementárnych rečových zručností v nových rečových situáciách	Prezenčná (praktická)	2
- Uplatňovanie hrových lingvomotorických metód a metodických postupov, ktoré podporujú a posilňujú účinnosť komunikačných kompetencií	Prezenčná (praktická)	2
- Didaktické hry na motiváciu	Prezenčná (praktická)	2
- Didaktické hry na rozvíjanie čitateľských zručností	Prezenčná (praktická)	2
- Didaktické hry na rozvíjanie počúvania s porozumením	Prezenčná (praktická)	2
Dištančná úloha č. 2: Aplikácia hrových metód v praxi. Výstup dištančnej úlohy č. 2: Spracovaný návrh metodického postupu vyučovacej hodiny s využitím hrovej metódy – rozsah min. 2	Dištančná	3

normostrany, formát A4, elektronická forma (textový editor). - Prehľad a súhrn gramatických javov	Prezenčná (teoretická/praktická)	2 1/1
Spolu	P/D	18/6

Modul 3 – Progresívne učebné pomôcky a inovačné metódy		
Téma	Forma	Časový rozsah
- Situačné sprístupňovanie učiva	Prezenčná (teoretická)	1
- Používanie funkčných názorných učebných pomôcok (situačné motivačno-funkčné obrazy)	Prezenčná (praktická)	2
Dištančná úloha č. 3: Praktická činnosť – tvorba učebnej pomôcky k ľubovoľnej komunikačnej téme podľa výberu účastníka Výstup dištančnej úlohy č. 3: Vytvorená jedna názorná učebná pomôcka – prezentácia vytvorenej učebnej pomôcky pred lektorom a účastníkmi vzdelávania a odovzdanie fotodokumentácie učebnej pomôcky s opisom a cieľmi jej využitia (4 fotky a 1 normostrana, formát A4).	Dištančná	4
- Rozvíjanie 4 zručností – čítanie s porozumením, počúvanie s porozumením, písanie, hovorenie	Prezenčná (praktická)	2
- Dramatizácia učiva	Prezenčná (praktická)	2
- Tvorivo-aktivizujúce metódy	Prezenčná (praktická)	2
- Detské ľudové hry a piesne	Prezenčná (praktická)	2
- Prehľad o slovenskej detskej literatúre a o jej využití v rámci vyučovacej hodiny	Prezenčná (praktická)	2
Dištančná úloha č. 4: Praktická činnosť – odučená vyučovacia hodina aktivizujúcou metódou s využitím slovenskej detskej literatúry alebo detských ľudových hier a piesní. Výstup dištančnej úlohy č. 4: Vypracovaný scenár odučenej vyučovacej hodiny – rozsah min. 2 normostrany, formát A4, elektronická forma (textový editor).	Dištančná	4
	P/D	13/8

Modul 4 - Využitie digitálnych technológií vo vyučovaní slovenského jazyka a slovenskej literatúry na ZŠ s VJM		
Téma	Forma	Časový rozsah
- Prehľad a možnosti využitia webových sídiel pri vyučovaní SJSJL	Prezenčná (praktická)	2
- Využitie digitálnych technológií vo výučbe SJSJL	Prezenčná (praktická)	3
Dištančná úloha č. 5: Praktická činnosť – tvorba interaktívnych úloh na ľubovoľnú komunikačnú tému podľa výberu účastníka Výstup dištančnej úlohy č. 5: Prezentácia dvoch webových sídiel využiteľných na vyučovanie SJSJL a prezentácia interaktívnych úloh z vlastnej tvorby – formát prezentačný softvér, rozsah 6 – 8 snímok.	Dištančná	4
Spolu	P/D	5/4
Spolu celkom	P/D	42/18

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu má kompetenciu aplikovať poznatky z oblasti metodológie vyučovania cudzích jazykov, používať inovačné metódy a formy práce s prihliadnutím na učebné štýly žiakov. Dokáže aplikovať poznatky na rozvíjanie 4 zručností – čítanie s porozumením, počúvanie s porozumením, písanie a hovorenie. Je schopný vybrať a aplikovať vhodné diela zo slovenskej detskej literatúry do vyučovacieho procesu. Má zručnosť stanoviť ciele, tvoriť úlohy na podporu rozvíjania komunikačných kompetencií žiakov, tvoriť interaktívne úlohy a využiť webové sídla na skvalitnenie a zatriktívnenie výchovno-vzdelávacieho procesu.

Rozsah vzdelávacieho programu:

Celkom 60 hodín, z toho 42 hodín prezenčne a 18 hodín dištančne.

Trvanie vzdelávacieho programu:

Najviac 12 mesiacov od začiatku vzdelávania.

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov, kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ.

Podkategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ pre primárne vzdelávanie,
- učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie.

Kariérový stupeň:

- samostatný pedagogický zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -**Vyučovací predmet: -****Podmienky pre zaradenie uchádzačov:**

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre učiteľa pre kontinuálne vzdelávanie a pre učiteľa pre primárne vzdelávanie v školách s vyučovacím jazykom maďarským, ktorý spĺňa kvalifikačný predpoklad v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorý má absolvovaných **aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti** (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania:

Na kontinuálne vzdelávanie sa účastník prihlasuje prihláškou v elektronickej a printovej podobe.

Spôsob preukázania k cieľovej skupine:

V prihláške riaditeľ školy svojím podpisom potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa, riaditeľovi školy potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ. Ak riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa, poskytovateľ posúdi oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi. Vyplnenú prihlášku na kontinuálne vzdelávanie po podpísaní riaditeľom školy je potrebné zaslať na príslušné regionálne/detašované pracovisko MPC.

Spôsob ukončovania vzdelávacieho programu:

Spôsob ukončovania vzdelávacieho programu formou záverečnej prezentácie a pohovorom pred trojčlennou skúšobnou komisiou.

Požiadavky na ukončenie vzdelávacieho programu:

1. Najmenej 80 % účasť z celkového rozsahu prezenčnej formy vzdelávania.
2. Spracovanie a odovzdanie všetkých zadaných úloh dištančnej formy vzdelávania.
3. Záverečná prezentácia: návrh vyučovacieho bloku v jazykovej zložke predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra so zameraním na ciele, činnosti a úlohy pre žiakov, ktoré rozvíjajú komunikačné a jazykové kompetencie. Prezentácia bude spracovaná v elektronickej forme, formou prezentačného softvéru, v rozsahu 8 - 10 snímok.

4. Témy záverečného pohovoru sú z obsahu jednotlivých modulov vzdelávacieho programu.

Personálne zabezpečenie vzdelávacieho programu:

Garanti:

PaedDr. Mária Pálinkáš, učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou a aprobáciou učiteľstvo pre prvý stupeň základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským, Metodicko-pedagogické centrum, detašované pracovisko Hradná 2, Komárno.

Dr. habil. Ing. István Szóköl, PhD., učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou, Metodicko-pedagogické centrum, detašované pracovisko Hradná 2, Komárno.

Garanti spĺňajú kvalifikačné predpoklady v súlade s § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori:

učitelia pre kontinuálne vzdelávanie, externí lektori: učitelia pre primárne vzdelávanie pre školy s vyučovacím jazykom maďarským s viacročnými skúsenosťami z praxe v danej oblasti.

Lektori spĺňajú podmienky čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009 – R.

Finančné, materiálne zabezpečenie vzdelávacieho programu:

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z prostriedkov rozpočtu MPC. Cestovné, stravné, príp. ubytovacie náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Materiálne zabezpečenie:

Kancelárske potreby (flipchartové papiere, fixky, papier), učebné zdroje (učebnice, cvičebnice, študijné texty, pracovné listy, texty na tvorbu úloh, ukážky zo slovenskej detskej literatúry).

Technické a informačné zabezpečenie:

Prezentačné vybavenie: notebook, dataprojektor.

Návrh počtu kreditov:

Spolu 15 kreditov - z toho 12 kreditov za rozsah vzdelávania a 3 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania.